

КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ТУРИЗМ І РЕКРЕАЦІЯ»

Білошицька Тетяна Юріївна,
кандидат педагогічних наук, доцент
Житомирський державний університет
імені Івана Франка
м. Житомир, Україна

Анотація: У статті розглядається комунікативний підхід як провідний науковий підхід у навчанні іноземної мови студентів спеціальності «Туризм і рекреація». Доведено, що сутність комунікативного підходу полягає у тому, щоб передати студентам сфери туризму не знання про мову як систему, а сформувати мовленнєві уміння і навички для практичного застосування у професійній сфері. Основними принципами комунікативного навчання визначено: принцип мовленнєво-розумової активності; індивідуалізації; функціональності; ситуативності; новизни.

Ключові слова: комунікативний підхід, професійна комунікація, спілкування, навчання іноземної мови, діалогічне мовлення.

Комунікативний підхід у навчанні іноземної мови сьогодні виходить на перший план, оскільки окрім основної мети навчання – розвитку вміння спілкуватися певною іноземною мовою – виникає потреба поглиблювати культурні та економічні зв'язки між країнами, підвищувати мобільність людей у різних сферах життєдіяльності (туристичній та дозвіллєвій зокрема).

Метою комунікативного навчання є оволодіння студентами комунікативною компетенцією для практичної реалізації засвоєних умінь та навичок у професійній сфері. Цей підхід спрямований на розвиток діалогічного мовлення, передбачає направленість на співрозмовника, а тому також називається «комунікативно-діяльнісним» [2].

Виникнення комунікативного підходу у навчанні іноземних мов як одного з провідних напрямів комунікативної лінгвістики пов'язано з іменами таких зарубіжних дослідників як Д. Брунер, Д. Грін, Л. Кунч, М. Макош, Д. Уїлкінс, Д. Хаймз.

Відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти комунікативне навчання передбачає виокремлення наступних параметрів: ситуативність; мовленнєво-мисленнєва діяльність; новизна; функціональність; індивідуалізація; діалог культур [4].

Сутність комунікативного підходу полягає у тому, щоб передати студентам сфери туризму не знання про мову як систему, а сформувати мовленнєві уміння і навички для практичного застосування у професійній сфері.

Комунікація як ключове поняття комунікативного підходу є синонімом до „спілкування”, оскільки з латинської *communicatio* означає „повідомлення”, „спілкування”, „передача”, „зв'язок” – універсальне поняття, що використовується всіма науками.

С. Ю. Ніколаєва визначає сутність комунікативного підходу через діяльнісний характер навчання: постановку і вирішення учнями конкретних навчальних завдань [2, с. 42]. На думку Д. Філіпса комунікативний підхід дозволяє уникнути формальних підходів, які базуються на граматиці і перекладах, і перейти до «живого» спілкування [5, с. 94].

Отже, у навчанні іноземної мови студентів спеціальності «туризм і рекреація» необхідним є: комунікативна спрямованість усіх видів навчання; „*learner-centred approach*”; основними видами роботи студентів є: парна (діалог) та групова робота (полілог) [3, с. 37].

Комунікативна методика викладання іноземних мов для студентів у сфері туризму характеризується тим, що на перший план виходить спілкування, діалогічне мовлення, спонтанне мовлення. Ознакою підручників для цієї спеціальності є те, що вони містять аутентичний навчальний матеріал. Відповідно і завдання до текстів чи теми будуються таким чином, що

спонукають студентів до розмови, розігрування ситуацій у професійній сфері.

При викладанні іноземної мови у вищому навчальному закладі від студентів вимагається чітке знання термінів як іноземною, так і рідною мовою. Крім цього, переклад іншомовних лексичних одиниць, знання їх еквівалентів необхідні для їх запам'ятовування. Вивчення систем мови є переважно інтуїтивним. На відміну від традиційної методики, при навчанні за комунікативним підходом граматики необхідна лише для правильної побудови словосполучень та речень. Лексика вивчається не ізольовано, а виключно в контексті під час її застосування.

Складність комунікативного спілкування, особливо у сфері туризму, полягає в тому, що індивід опиняється між двома культурами – своєю та чужою, яку він повинен зрозуміти, співвіднести із власним досвідом, навчитися висловлювати свої думки.

Організація навчання іноземної мови студентів спеціальності «Туризм і рекреація» обов'язково вимагає дотримання принципу діалогу культур, що розуміється як:

- 1) ознайомлення та здобуття певних знань чужої мови, культури, традицій;
- 2) моделювання міжкультурного діалогу;
- 3) організація міжкультурного спілкування з носіями чужої культури та мови, стимулювання розвитку толерантності, соціокультурної спостережливості [1, с. 13].

Моделювання ситуацій діалогу культур на заняттях іноземної мови дає змогу учням порівнювати спосіб і стиль життя людей у своїй країні та країнах, мову яких вони вивчають. Комунікативний підхід спрямований на практику спілкування. Отже, ефективність процесу навчання іноземної мови студентів спеціальності «Туризм і рекреація» визначають готовність та бажання студентів брати участь у міжкультурному спілкуванні іноземною мовою. Комунікативний підхід є одним з найефективнішим, оскільки забезпечує дійове, зорієнтоване на особистість навчання іншомовного спілкування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бориско Н.Ф. Діалог культур: необхідність, можливості і межі // Тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційні підходи до навчання іноземних мов та культур у новому тисячолітті». Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет економіки та права, 2002. С. 12-15.
2. Методика викладання іноземних мов в середніх навчальних закладах: підруч. [для студ. вищ. навч. закл. освіти] / [Ніколаєва С. Ю., Бігич О. Б., Бражник Н. О. та ін.]. К. : Ленвіт, 2002. 328 с.
3. Тарнопольський Б. Методика викладення англійської мови. К.: Вища шк., 1993. 167 с.
4. Common european framework of reference for languages: learning, teaching, assessment [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>. – Назва з екрану.
5. Philips D. Language in Schools / Philips D. // From Complacency to Conviction // CILT. 1988.